

A bolgár bankrendszer története a rendszerváltás óta

Horváth Dániel – Pintér Cecília – Tóth Tamás

Bulgáriában a rendszerváltás után jött létre a kétszintű bankrendszer, amelyben eleinte igen nagy volt az állami szerepvállalás, a külföldi szereplők részvételét nagymértékben korlátozták. A felelőtlen hitelezés következtében 1996-97-ben bankválság alakult ki, melynek során sok bankot fel kellett számolni, egyes bankok állami feltőkésítés révén éltek túl. A válságot a valutatanács bevezetése zárta, ami után még inkább teret engedtek a külföldi szereplőknek és a privatizációnak, aminek következtében az állami tulajdon fokozatosan leépült. Jelenleg a hazai tulajdon aránya 30 százalék körül alakul, a külföldiek közt elsősorban EU-s országokat találunk. A görög tulajdonú bankok aránya 25 százalék, azonban ez a közelmúlt válsága során nem okozott komolyabb problémát. A válság előtt felpörgött a hitelezés, a hitel/betét mutató 140 százalékig emelkedett, és magas volt a folyó fizetési mérleg hiánya. A válság hatására a hitelezés visszaesett, de a vállalati szegmensben valamivel stabilabbnak bizonyult, mint a lakossági szegmensben. A nemteljesítő hitelek aránya jelentősen megemelkedett, ami érdemi kockázatot jelent a bankrendszerre nézve. A jövedelmezőség a 96–97-es válság után 15–20 százalékos szinten stabilizálódott, a 2008-ban kezdődő válság visszavetette, de a bankrendszer nem vált veszteséges-sé. 2014 júniusában két nagybankot megrohamoztak, de ezt követően a helyzet stabilizálódott.

Journal of Economic Literature (JEL) kódok: G01, G21, E42

Kulcsszavak: bankrendszer, Bulgária

1. A bolgár bankrendszer szerkezeti átalakulása a rendszerváltást követően

A mai bolgár bankrendszer alapjait az 1989-es bankreform rakta le, mely során a nemzeti bank által irányított egyszintű struktúrából kétszintű bankrendszert hoztak létre (Yonkova et al. 1999). A nemzeti bank fiókrendszeréből 59 kereskedelmi bank vált ki, a Bolgár Nemzeti Bank pedig ettől kezdve a „klasszikus” központi banki funkciókat látta el. A következő években stabilizálódott a kereskedelmi banki tevékenységet, a piacokat és a központi banki feladatokat szabályozó törvényi környe-

*Horváth Dániel a Magyar Nemzeti Bank vezető közgazdasági elemzője. E-mail: horvathd@mn.b.hu.
Pintér Cecília a Magyar Nemzeti Bank közgazdasági elemzője. E-mail: pinterc@mn.b.hu.
Tóth Tamás a Magyar Nemzeti Bank portfóliókezelője. E-mail: tothtam@mn.b.hu.*

zet, megindult a kivált kereskedelmi bankok konszolidációja. 1995-ig jelentősen korlátozták a külföldi tulajdonú bankok tevékenységét, mivel úgy gondolták, hogy az alacsony hatékonyságú és kicsi bolgár bankok nem lesznek képesek versenyezni a nagy, nemzetközi bankokkal. 1995-ben 44 bank közül 18 volt állami tulajdonban, és 4 volt külföldi tulajdonú. 1995-től azonban megnyitották a lehetőséget a külföldi tőke szerepvállalására.

A jelentős, de gondatlan állami szerepvállalás és a bankok felelőtlen hitelezése 1996-ra bankválságba torkollott, ami olyan komoly gazdasági problémának bizonyult, amiből csak a valutatanácsi monetáris politikai rendszer bevezetésével és a bankszabályozás teljes újragondolásával sikerült kilábalni. A válságot követően a külföldi bankok belépését tovább könnyítették, és komoly lépéseket tettek a privatizáció irányába.

1996-ban súlyos banki krízis kezdődött, melynek gyökere a még a szocialista érában, valamint a rendszerváltást követően, az 1991 és 1995 között nyújtott rossz hitelekre és az ezekhez kapcsolódó hitelpolitikára vezethető vissza. A nemteljesítő hitelek aránya gyorsan nőtt, a bankok felelőtlen hitelezési gyakorlatának köszönhetően. Ebben az időszakban jellemző volt, hogy a bankok vezetőinek vagy érdekeltségükbe tartozó vállalkozásoknak nyújtottak hiteleket (a betétesek által gyűjtött forrásokból), amiket nem is igyekeztek behajtani, sőt, a bankok egy részét direkt erre a célra hozták létre. A bankszektort súlyos erkölcsi kockázat jellemezte, ami abból táplálkozott, hogy a szereplők arra számítottak, az állam garanciát nyújt, illetve megmenti majd a csődbe jutott vállalatokat és bankokat. A bankrendszer válságához emellett hozzájárult a prudens szabályozás hiánya és a rossz bankmenedzsment. Amikor a közvélemény úgy vélte, hogy a kormány képessége és hajlandósága a betétesek megmentésére már nem áll fenn, a bankrendszerbe vetett bizalom meggyengült, ami a bankok megrohanásával tetőzött 1996-ban. A válság első szakaszában 1995. szeptember és 1996. május között a bolgár jegybank a bajba került bankoknak likviditást nyújtott, melynek összege az akkori bolgár GDP közel 6 százalékát tette ki. 1996 májusában a banktörvény módosításával bevezették a bankcsőd intézményét, ennek folytán 5 bank (köztük 2 állami tulajdonú) esetében indították el a csődeljárást.

A bankok megrohanásában az is közrejátszott, hogy a betétesek úgy gondolták, a külföldi denominációjú bankbetéteket befagyasztthatják vagy elvonhatják annak érdekében, hogy a deviza-államadósság törlesztését lehetővé tegyék. Emiatt 1996 májusában a betétesek védelmének intézményét is bevezették, ami a háztartások betéteinek 100 százalékát, a vállalati betétek 50 százalékát védte. Mindemellett 7 állami bank újratőkésítése is elkezdődött.

1996 májusa és szeptembere között a jegybank ismét likviditást nyújtott a bankoknak, a GDP 2 százalékának megfelelő összegben. 1996 szeptemberében újabb 9 bank csődeljárást indították meg, melyek között 3 állami tulajdonú is volt. A csődbe

jutott 14 bank konszolidált mérlegfőösszege a bankrendszer 24 százalékát tette ki. 1997 első felében további intézkedéseket tettek bankok bezárására és a gyenge, de túlélő állami bankok feltőkésítésére.

A válságot végül a valutatanács 1997-es bevezetése zárta, amellyel – a bolgár le-va árfolyamát a német márkához rögzítve – sikerült megfékezni a válság során kialakult hiperinflációt és megállítani a bolgár deviza leértékelődését. A bankok tőkehelyzete javult, portfólióikat át tudták strukturálni.

1996-ban 39 bank működött Bulgáriában (10 állami és 29 magántulajdonú), melyek közül 18 bank omlott össze és zárt be 1997 júniusára. A bezárás 4 állami bankot is érintett, a fennmaradó 6 állami tőkeinjekcióval élte túl a válságot. Ezek ekkoriban a bankrendszer konszolidált mérlegfőösszegének 67 százalékát adták, de a felgyorsuló privatizáció következtében súlyuk folyamatosan csökkent, 1999-ben a mérlegfőösszeg mintegy 47 százalékát, 2002-ben nagyjából 17 százalékát, 2007-ben pedig már mindössze 2 százalékát adták (egy bank a pénzügyminisztérium, egy pedig a szófiái önkormányzat tulajdonában állt), és jelenleg is nagyjából ez az arány áll fenn.

Az állami tulajdon arányának csökkenésével párhuzamosan a külföldi tulajdonú bankok aránya érdemben növekedett, 2001-ben a 10 legnagyobb bolgár bank közül 7 már külföldi tulajdonban volt. 2007-től azonban az EU tagországok tulajdonában álló bankok aránya a mérlegfőösszeg alapján kismértékben csökkent 2013-ra (75 százalékról kb. 62 százalékra), amiben szerepet játszott a görög tulajdonban lévő bankok 2012-től megfigyelt mérlegalkalmazkodása. Így a hazai tulajdonban lévő bankok piaci részesedése növekedett, 2013-ra kb. 30 százalékot ért el, és a 2013 során megfigyelhető összes eszköznövekedés kétharmadát már a hazai bankok adták. Piaci várakozások szerint a hazai tulajdonban lévő bankok idén is tovább tudják növelni piaci részesedésüket (*Trading 2014*).

A bolgár gazdaságot ért válság 2008-tól nem rengette meg alapjaiban a bankrendszer fejlődését (*Hafizi et al. 2014*). A banki tevékenység a nyereség visszaesése ellenére profitábilis volt, és a bolgár bankok stabilak és szolvensek maradtak. Ugyan a betétesek pénzügyi rendszerbe vetett bizalma a görög bankválság következményeként csökkent, de adófizetők pénzét nem kellett a bankok megsegítésére fordítani. A válság során nem vonult ki bank Bulgáriából. 2014-ben egy francia bank tervezi a kivonulást, mivel európai fiókjait konszolidálja.

A 1. táblázat a 10 legnagyobb bolgár bank tulajdonosi szerkezetét mutatja be. Ez alapján látszik, hogy elsősorban görög és osztrák pénzügyintézeteknek vannak érdekeltségeik Bulgáriában, de az OTP leánybankja révén hazánk is érintett.

1. táblázat			
A 10 legnagyobb bank tulajdonosi szerkezete			
	Név	Mérlegfőösszeg (mrd euro)	Legnagyobb tulajdonosok
1	UniCredit Bulbank	6,51	UniCredit Bank Austria AG
2	DSK Bank	4,54	OTP Bank Zrt.
3	First Investment Bank	3,81	Bolgár magánszemélyek
4	Corporate Commercial Bank	3,45	Bromak EOOD (50,66%); Bulgarian Acquisition Company II S.A.R.L (30,35%)
5	United Bulgarian Bank	3,43	National Bank of Greece
6	Raiffeisenbank Bulgaria	3,05	Raiffeisenbank, Austria (100%)
7	Postbank (Eurobank Bulgaria)	2,91	EFG New Europe, Hollandia (54,27%); Eurobank Ergasias S.A., Görögország (34,56%), CEN Balkan Holdings Limited, Ciprus (11,16%)
8	Central Cooperative Bank	1,92	CCB Group EAD, Bulgária (68,56%)
9	Societe Generale Expressbank	1,87	Société Générale, Franciaország (99,74%)
10	Alpha Bank	1,87	Alpha Bank AE, Görögország (100%)

Forrás: Bulgarian National Bank

A görög válság kapcsán az utóbbi években fókuszba került a görög tulajdonú bankok jelentős szerepe több balkáni országban. Ez a bolgár esetben is kiemelt kérdés, mivel mérlegfőösszeg-arányosan a bankrendszer negyede van görög kézben. A válságtapasztalatok alapján ugyanakkor azt mondhatjuk, hogy a görög események csak kismértékben befolyásolták a görög leánybankok helyzetét. Ennek egyik oka az volt, hogy a pénzügyi intézetek a válság alatt is profitábilisak maradtak, így az anyabankoknak csak erős kényszer mellett állt volna érdekében forráskivonásba kezdeni. Emellett a bolgár bankrendszer és a görög tulajdonú bolgár leánybankok is csak kevés görög állampapírt tartottak (mivel a helyi jegybank nem fogadja el azokat fedezetként), aminek következtében a görög szuverénnel kapcsolatos kockázatok is csak korlátozottan érvényesültek. Azt is érdemes kiemelni, hogy a jegybank prudenciális szabályai korlátozták a forráskivonást a bankrendszerből, így a görög anyabankok nem tevékenységük leépítésével, hanem elsősorban részesedésük értékesítésével tudtak volna pénzt kivonni a bolgár piacról, ami a bankrendszer stabilitására nézve kevésbé kockázatos. Komolyabb problémát Görögországnak az eurozónából való kilépése jelenthetett volna, azonban az elmúlt két évben az ezzel kapcsolatos kockázatok érdemben enyhültek.

A piac koncentrációja mérlegfőösszeg alapján magas, a legnagyobb 5 bank részesedése 1995 és 2007 között 70–75 százalék körül alakult, 2007-től 50 és 60 százalék közé csökkent. A vállalati hitelek esetében a legnagyobb 5 bank piaci részesedése 2007 és 2013 között alig változott, a hitelek 49–53 százalékát nyújtották. A lakossági

hitelezésben a legnagyobb 5 bank piaci részesedése 2007 óta fokozatosan csökken a közepes és kisbankok javára (a 2007-es 74 százalékos piaci részesedésük 2013-ra 57 százalékra csökkent) (Stoyanov 2008).

2. Hitelezési folyamatok a válság kitörését megelőzően és azt követően

A válságot megelőző években Bulgáriában felgyorsult a hitelezés, ami meghaladta a betétállomány bővülésének ütemét, a hitel/betét mutató jelentősen emelkedett, az ország növekedését elsősorban a bankok hitelezési aktivitása hajtotta.

Eközben a folyó fizetési mérleg erősen deficit volt, a 2006–2008-as időszakban 20–25 százalékos volt a hiány, ami miatt az ország külső adóssága is érdemben nőtt, elérte a GDP 104 százalékát. Ezt a helyzetet a nemzetközi szervezetek és hitelműnősítők is kiemelten figyelték, ugyanakkor átmeneti jelenségnek tartották, mely a 2007-es EU-csatlakozás kapcsán jelentkező érdemi tőkebeáramláshoz és az annak nyomán erősödő importhoz és fogyasztáshoz kötődött (Európai Bizottság 2014).

1. ábra
A hitel/betét arány alakulása

A válság kitörését követően ez a várakozás beigazolódott, és a folyó fizetési mérleg mára enyhén szufficitessé lett, a bruttó külső adósság pedig a GDP 95 százalékára csökkent. A gyors alkalmazkodáshoz hozzájárult, hogy a fizetési mérleg hiányát korábban finanszírozó működőtőke-beáramlások magas szinten maradtak. A bolgár példa két szempontból is érdekes: egyrészt rámutat, hogy kis, nyitott gazdaságokban jelentős külső egyensúlytalanság 2–3 év alatt is kialakulhat, másrészt azt is jelzi, hogy a későbbi alkalmazkodás sebessége és költsége szempontjából fontos, hogy az egyensúlyhiány milyen mértékben volt strukturális vagy átmeneti jellegű.

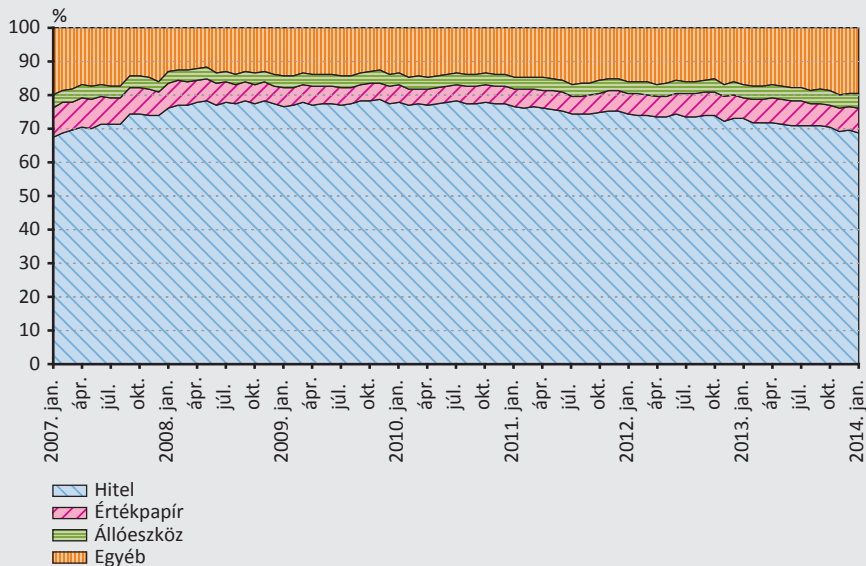
A gyorsuló hitelezés mellett a 2008-ban a válság következtében történt betétki-vonás is hozzájárult ahhoz, hogy a hitel/betét mutató 2009 közepére 140 százalék közelébe ért. Az elmúlt években elsősorban a komplex politikai környezet miatt kialakult gazdasági bizonytalanság vezetett oda, hogy a háztartások és a vállalatok is kevésbé vettek fel hiteleket és magasabb megtakarítási hajlandóságot mutattak. Ezáltal a hitelek növekedési üteme és a betétek növekedési üteme közötti olló tovább nyílt, a hitel/betét mutató csökkent, 2014 első negyedévére már 100 százalékos szintre mérséklődött.

A bankrendszer mérlegfőösszegének GDP-hez viszonyított aránya tekintetében Bulgária bankrendszere ma az új EU-tagállamokéhoz viszonyítva a középmezőnyben helyezkedik el, míg a régi EU-tagállamokhoz képest sokkal alacsonyabb mutatószám-mal rendelkezik. Az elmúlt két évben megfigyelhető emelkedő trend fenntartásához strukturális változásokra lenne szükség a bankszektorban, vagy egy erőteljesebb külföldi működő-tőke beáramlásra, ami felpörgetné a hitelezést.

Az összes hitel/mérlegfőösszeg arány jelenleg 70 százalékon áll, a mutató a gyenge keresleti oldal és a szigorodó hitelezési feltételek miatt 2009 óta fokozatosan csökken, 2013 során elérte a válság előtti szintet. A bankrendszer állammal szembeni kitettsége alacsonynak mondható. A hitelek kevesebb mint 1 százaléka köthető az államhoz, míg a bankok mérlegeiben 5,6 milliárd leva (BGN) hazai államkötvény található (a mérlegfőösszeg kb. 7 százaléka).

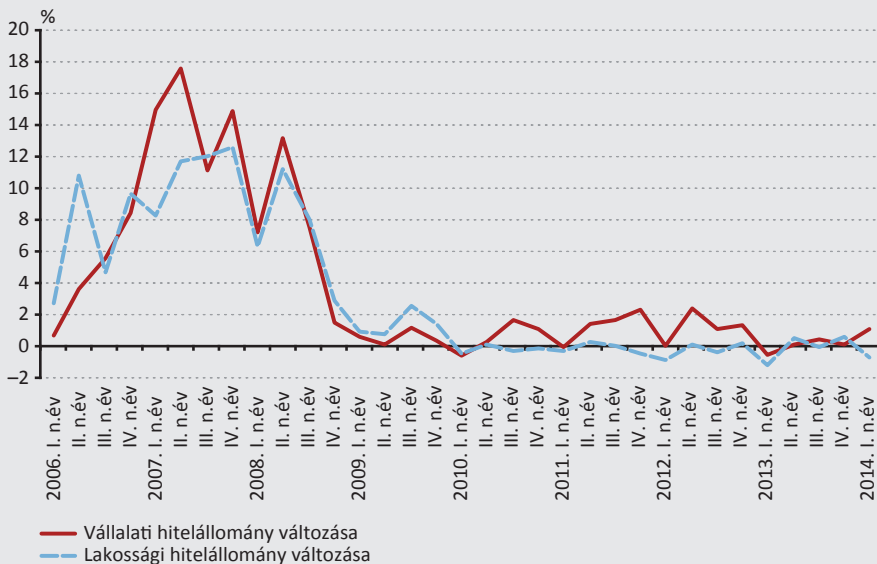
A gazdasági aktivitás enyhe javulása ellenére mind a lakossági, mind a vállalati hitelezés visszafogottan alakult az elmúlt években. A vállalati szegmensben valamivel kedvezőbb folyamatok jellemzők, mint a lakoságnál, bár 2013 során mindkét szegmensben 0,4 százalékos növekedés történt, ami elmarad az előző évben megfigyelt 3,6 százalékos bővüléstől. A hitelezés rövid távon visszafogott maradhat, mivel a korábban gyorsan bővülő és a hiteleket felvevő szektorok adósságállománya továbbra is magas. Elemzések szerint a hitelezés gyorsulására csak az adósságkezelési folyamat lassulásával, az európai és bolgár gazdasági kilátások javulása nyomán kerülhet majd sor (Európai Bizottság 2014; Bákör et al. 2013).

2. ábra
A bolgár bankrendszer konszolidált mérlegének eszköz oldala

Forrás: Bulgarian National Bank

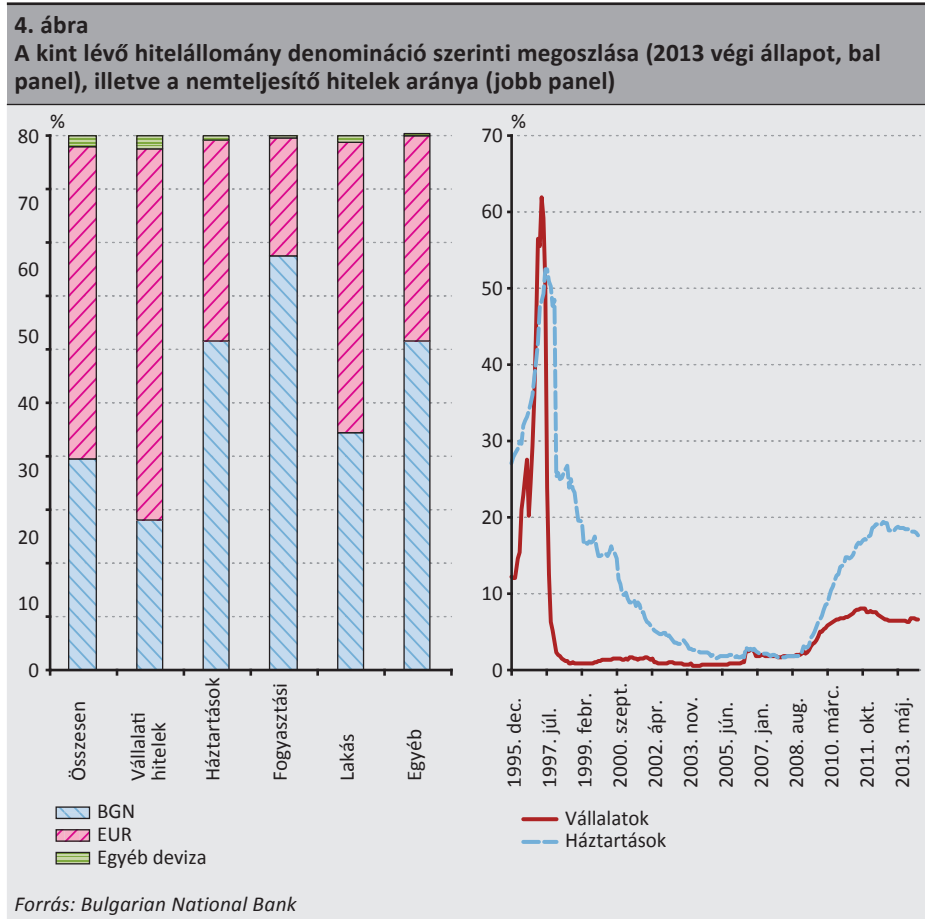
3. ábra
Kint lévő hitelek állományának alakulása Bulgáriában (változás, negyedév/negyedév)

Forrás: Bulgarian National Bank

2013-ban a likvid eszközök 10 milliárd eurónak megfelelő állománya nyomán a bankrendszer likviditási helyzete kedvező maradt. Az év végén a likvid eszközök aránya 27 százalék volt, ami érdemi javulás az előző évi 20 százalékos értékhez képest.

Bulgáriában a hitelek 60 százaléka devizahitel, ugyanakkor a válság során ez nem okozott gazdasági problémákat, mivel a valutatanácsi rendszerben a BGN/EUR árfolyam 1999 óta rögzített. Bár az euróban denominált hitelek aránya kismértékben csökkent, a hitelállomány devizastruktúrája nem változott érdemben az utóbbi években.

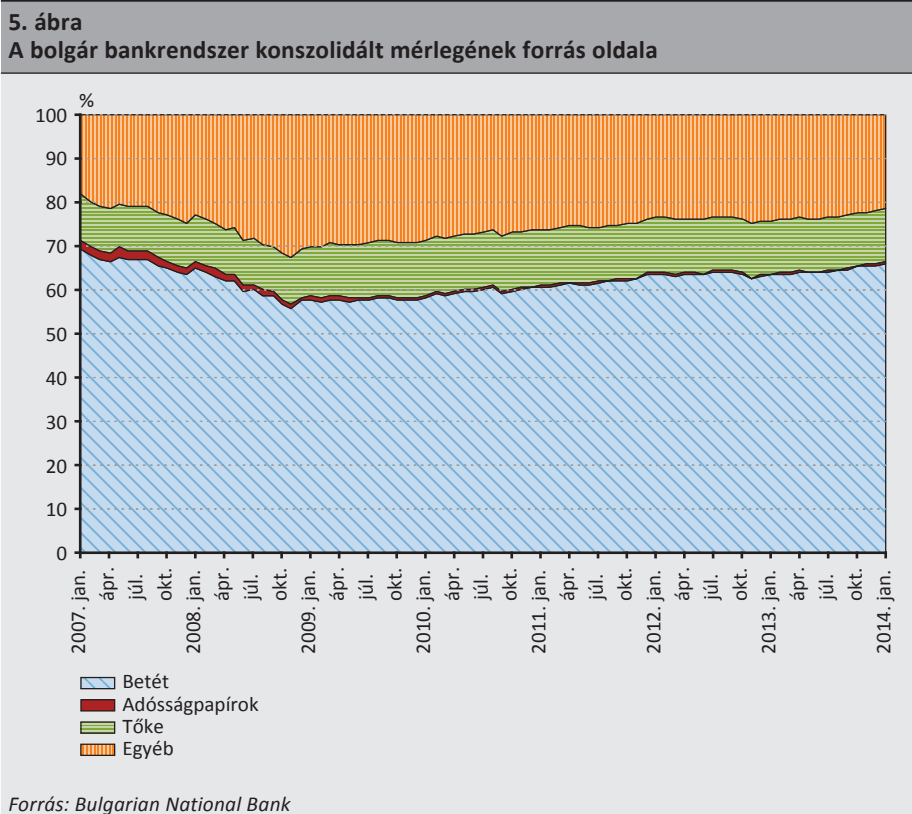

A nemteljesítő hitelek aránya (NPL) a lakossági és a vállalati szegmensben is számottevően emelkedett a válság éveiben. 2011-et követően stabilizálódott az NPL-ráta, sőt enyhe javulás is történt. 2013 utolsó hónapjaiban ez a tendencia megtörni látszott. Az előrejelzések szerint a vállalati szegmensben fog a legkésőbb elindulni

a javulás, mivel a gazdasági kilátások továbbra is bizonytalanok. A 31–180 napos késedelembe lévő hitelek aránya érezhetően csökkent 2013 folyamán, ami részben a gyorsuló leírásoknak, részben a gazdasági helyzet enyhe javulásának köszönhető. Összességében Bulgáriában továbbra is viszonylag magasnak számít az NPL-ráta, ami előre tekintve kockázatot jelenthet a bankrendszer jövedelmezőségére és stabilitására nézve.

3. Forrás oldali folyamatok

A bolgár bankok tőke megfelelése stabil keretek között mozgott az elmúlt 4 évben. 2013 folyamán az alapvető tőkeelemek mintegy 6 százalékkal nőttek, így a bankrendszer tőkével való ellátottsága tovább javult. A válság utáni években a bankok saját tőkéjének növekedése lépést tudott tartani az eszközök növekedésével, fenntartva ezzel egy stabil, 13,5 százalékos körüli saját tőke arányt. Tavaly azonban már csak kisebb mértékben emelkedett a bankok saját tőkéje, és 2014-re is csökkenő saját tőke/eszköz mutató várható.

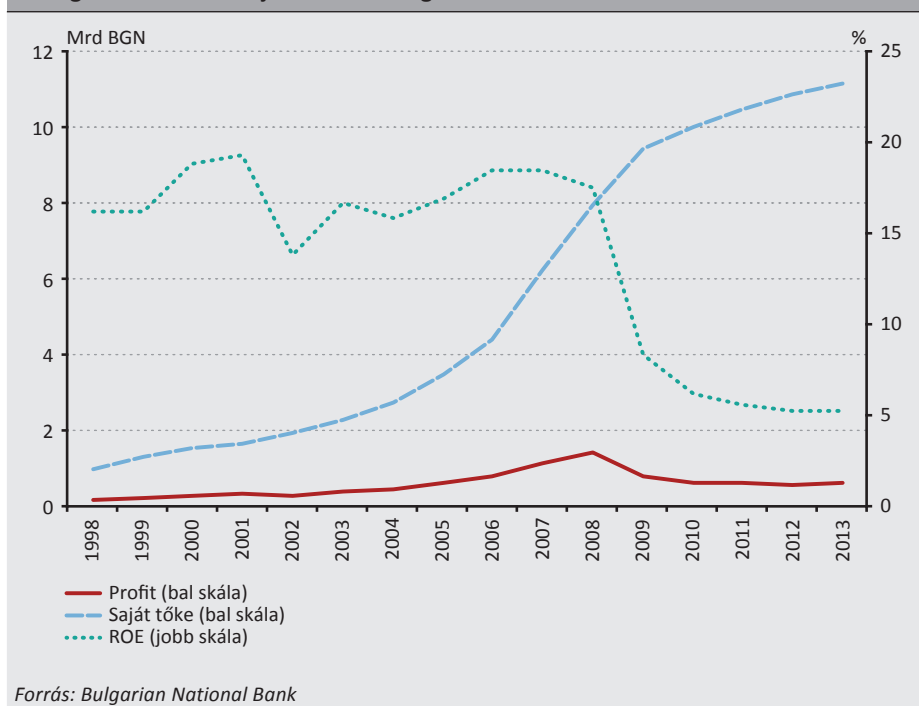

A bankok forrás oldalán a válságot megelőző években egyre kevésbé támaszkodtak a betétekre, amire a válság során tapasztalat betétkivonási hullám is ráerősített. 2009 óta azonban fokozatosan nő a betét/mérlegfőösszeg arány, mostanra a válságot megelőző szint közelébe került (67 százalék). Előretekintve a forrás oldalán belül a betétek arányának további növekedése várható, mivel az alacsony kamatkörnyezetben viszonylag olcsó forrásnak számítanak, így a bankok a jövedelmezőség javítása érdekében várhatóan a magasabb költségű forráselemeket vissza fogják fizetni.

4. Jövedelmezőség

A bankrendszer jövedelmezősége a 90-es évek első felében romló tendenciát mutatott, először jellemzően az állami, később a magántulajdonban lévő bankok is veszteségesek lettek. 1995-re a bankok harmadának negatív tartományba süllyedt a saját tőkéje. Az 1996–97-es bankválság után a bankrendszer magas profitabilitással, viszonylag stabilan működött. 1998 és 2008 közt a bankok sajáttőke-arányos nyeresége a 15–20 százalékos sávban stabilizálódott, ami két ellentétes hatású folyamat eredményeként állt elő: egyrészt a hitelezés felfutása növelte a piacot, másrészt a pénzügyi integráció mélyülése, a hatékonyság javulása és a verseny erősödése lefelé nyomta a profitabilitást (Nenovsky et al. 2008; Deloit 2012; Proskurovska 2012).

6. ábra
A bolgár bankrendszer jövedelmezősége

A bolgár bankrendszer jövedelmezősége a válság során érdemben csökkent, de a bankok végig nyereségesek maradtak, a bankrendszer alapvetően stabil maradt. Egy nagy esés után, 2010 óta a saját tőke arányos nyereség 5 százalékos szinten stabilizálódott. 2013-ban 585 millió leva (kb. 300 millió euro) adózás utáni nyereséget értek el a bankok, ami 3,2 százalékkal magasabb a 2012-es adatnál.

5. A bankok megrohamozása 2014 júniusában

2014 nyarán Bulgáriában kisebb bankválság tört ki, aminek következtében két bankot is „megrohamoztak” a betétesek. Ugyan az egyik pénzügyintézet esetében a bankroham és más problémák miatt meg kellett indítani a felszámolási folyamatot, de ez rendezett körülmények között zajlott, és a kormány, a felügyeleti feladatokat is ellátó jegybank, illetve az EU közbelépése nyomán úgy tűnik, hogy összességében sikerül konszolidálni a helyzetet.

Június közepén a harmadik és negyedik legnagyobb bolgár bank stabilitása megkérdőjeleződött, ami érdemi betétkivonáshoz és az egész bolgár bankrendszer helyzetével kapcsolatos aggodalmakhoz vezetett. Az egyik hitelintézet (Corpbank) esetében a jegybank közbeavatkozására volt szükség, mely szabályozói jogaival élve 3 hónapra át is vette az intézmény irányítását. Az első tervek szerint a bankot a legnagyobb hitelezők tőkésítették volna fel, azonban ennek elmaradása esetére az állam jelezte, hogy egy állami tulajdonú bank és a betétvédelmi alap forrásaiból történne meg a rekapitalizáció a jegybank felügyeleti szakembereinek irányítása mellett. Néhány héttel később ugyanakkor kiderült, hogy a bank mérlegével a vártnál komolyabb problémák lehetnek, és meg is kellett indítani a felszámolási folyamatot. A szintén megrohamozott First Investment Bank esetében a jelentős betétkivonás ellenére már nem volt szükség jegybanki beavatkozásra. Bár a bank fiókjai péntek délben idő előtt bezártak, hétfőn minden fiók kinyitott.

A bankrendszer helyzete a politikai harcok témájává is vált, és egy-egy kevésbé szerencsés nyilatkozat is hozzájárulhatott a bizalom csökkenéséhez. Azt is érdemes megjegyezni, hogy a '90-es évek végének nagy bankválságának emléke miatt a bolgár lakosság érzékeny a pénzügyi stabilitással kapcsolatos problémákra.

A bankrendszerrel kapcsolatos komolyabb gondok érzékenyen érintenék a növekedési problémákkal és deflációval küzdő bolgár gazdaságot. Az euróhoz rögzített árfolyamszint fenntartása egyelőre nem került veszélybe, ugyanakkor egy nagyobb külföldi forráskivonás a valutatanácsai monetáris politikai rezsim működési mechanizmusa miatt automatikus monetáris szigorítással lenne egyenértékű.

A helyzet néhány héten belül valamelyest stabilizálódott az illetékesek határozott fellépése, illetve a pletykák tisztázása és a tényszerű információk hangsúlyozása nyomán. Egyrészt a kormány kiállt a bankrendszer stabilitása mellett, és ismertette

a rosszindulatú pletykákkal kapcsolatos nyomozás részleteit. Emellett a jegybank is piacnyugtató kommunikációt folytatott, cáfolták a teljes bankrendszer szolvenciájához és likviditási helyzetéhez kapcsolódó negatív pletykákat. Az EU június 30-án 1,7 milliárd eurós hitelkeretet nyitott a bolgár bankok számára, ami szintén piacnyugtató hatású volt.

A bankrendszer stabilitásába vetett hit helyreállítását az is segítheti, hogy a bajba került két bank esetében a bolgár állam az alacsony államadósság miatt komolyabb probléma nélkül szerepet vállalhatna. A piaci bizalmat erősíti, hogy a bolgár állam két év után először épp ebben az időszakban bocsátott ki euro-devizakötvényeket.

A helyzettel kapcsolatban nyilatkozó külföldi elemzők és hitelminősítők szintén arra hívták fel a figyelmet, hogy – bár a kockázatok jelen vannak, de – a bolgár bankrendszer alapvetően stabil lábakon áll, kicsi az esély a komolyabb problémák kialakulására és a helyzet továbbgyűrűzésére.

Felhasznált irodalom

Yonkova, A. – Alexandrova S. – Bogdanov, L. (1999): Development of the banking sector in Bulgaria, Part one. In: The Banking Sector in the Conditions of Currency Board. Sofia, Institute for Market Economy.

Bákor Krisztina – Dietz Miklós – Kincses Attila – Shvakman Irene (2013): Eastern European banking: Time to shift gears. In: Banking and Securities (Europe). McKinsey&Company.

Deloitte (2012): The Banking Sector in Central Europe: Performance Overview.

Hafizi, D. – Bushi, I. (2014): Global Crisis Impact in Banking System for Western Balkan countries. In: Economics Questions, Issues and Problems, ISBN 978-80-89691-07-4.

Európai Bizottság (2014): Macroeconomic Imbalances Bulgaria 2014 in. Occasional Paper 173

Nenovsky, N. – Chobanov, P. – Mihaylova, G. – Koleva, D. (2008): Efficiency of the Bulgarian Banking System: Traditional Approach and Data Envelopment Analysis. Agency for Economic Analysis and Forecasting, Working paper series 1/2008.

Proskurovska, V. (2012): European banking sector facts and figures 2012. European Banking Federation.

Stoyanov, S. (2008): Banking system in Bulgaria: characteristics and indicators. Facta Universitatis. Series: Economics and Organization, vol. 5 no. 3 pp. 281-290.

Trading, E. (2014): Bulgarian Banking Sector Overview with focus on public listed banks.

Melléklet

A bolgár bankrendszer főbb adatai							
	1995	1998	2001	2004	2007	2010	2013
Likviditás							
Likvid eszközök/összes betét	–	–	31%	48%	38%	33%	32%
Magánszektorban nyújtott hitelek							
Hitel/eszközállomány	50%	24%	34%	54%	64%	72%	66%
NPL az összes hitel arányában	27%	16%	6%	1%	2%	11%	14%
Megképzett értékvesztés/NPL	–	–	4%	–	8%	–	3%
Devizakockázat							
FX hitelek aránya	–	–	37%	48%	51%	62%	62%
Források							
Betét/összes forrás	43%	76%	82%	67%	64%	60%	66%
Kötvények+alárendelt kölcsön+ külföldi hitelkeret/összes forrás	–	–	–	–	–	–	–
Szolvenca							
Tőke/RWA	–	–	–	–	–	–	–
ROE	–	16,2%	19,3%	15,9%	18,4%	6,1%	5,2%
<i>Forrás: Bulgarian National Bank, Eurostat</i>							